

Sveriges lantbruksuniversitet
Swedish University of Agricultural Sciences

Fakulteten för naturresurser
och lantbruksvetenskap

Your're either in or you're out

– ett annat perspektiv på föreningslivets roll för
integration på landsbygden

You're either in or your're out

– another perspective on the role of associations on integration on
periphery

Natalia Avdashkova

You're either in or you're out

Natalia Avdashkova

Handledare: Erik Westholm

Btr handledare: Yvonne Gunnarsdotter

Examinator: Kjell Hansen

Omfattning: 15 hp

Nivå och fördjupning: G2F

Kurstitel: Självständigt arbete i landsbygdsutveckling

Kurskod: EX0523

Program/utbildning: Agronomprogrammet - landsbygdsutveckling

Utgivningsort: Uppsala

Utgivningsår: 2012

Omslagsbild:

Serietitel: nr:

ISSN:

ISBN:

Elektronisk publicering: <http://stud.epsilon.slu.se>

Nyckelord: integration, föreningsliv, landsbygd, landsbygdsutveckling

Sveriges lantbruksuniversitet
Swedish University of Agricultural Sciences

Fakulteten för naturresurser och lantbruksvetenskap
Institutionen för stad och land

SAMMANFATTNING

Denna studie grundar sig på genomförda intervjuer med fyra utlandsfödda och två svenskfödda kvinnor som är bosatta på landsbygden i Falu kommun i Sverige. Syftet är att få en bild av föreningslivets roll för integration av utlandsfödda på den svenska landsbygden. Eftersom landsbygden behöver utlandsfödda och dessa i sin tur kan enligt dagens forskning gynnas av att bo på mindre orter, blir detta ett intressant och aktuellt ämnesområde att forska i. Många rapporter påvisar att deltagande i föreningslivet på landsbygden ökar integrationsmöjligheterna och att dess nätverk motverkar utanförskap. Genom att ha samtalat med utlandsfödda intervjupersoner om deras erfarenheter och upplevelser som inflyttade till de mindre samhällen, och med svenskfödda intervjupersoner om deras respektive hembygder samt om deras perspektiv på integration, har jag fått en annan bild av föreningslivets roll på landsbygden. Med hjälp av Robert Putnams teori om socialt kapital har jag kunnat visa att föreningslivet på landsbygden har både positiv och negativ verkan på integrationsprocesserna och varför. I min studie framgår det nämligen att det finns utlandsfödda som har framgångsrikt integrerat genom engagemang i bygdeanknutna föreningar men även de som inte deltar och förblir isolerade från hembygdernas nätverk. Min studie belyser även vilka typer av föreningar som kan vara en god förutsättning för integration, samt vilka som tvärtom kan utgöra ett hinder. Jag ifrågasätter slutligen också den vikten som intergrationspolitiken lägger på föreningslivet som en katalysator för integrationen av utlandsfödda på den svenska landsbygden.

ABSTRACT

This study is based on interviews with four women with an immigrant background and two Swedish-born women residing in the periphery in municipality of Falun in Sweden. The purpose is to identify the role of voluntary associations regarding integration of foreign born people in the Swedish countryside. Considering that the peripheral communities are in need of foreign born citizens and they in turn, according to today's research, can profit from living in smaller neighborhoods, makes a subject of current interest and importance. Many reports have established that participation in voluntary associations in the peripheries increases the possibility of foreign born people to integrate in society, and that its networks counteract alienation. By speaking to the foreign born women about their past experiences as newcomers in small towns in the countryside, and by questioning the Swedish-born women about their hometowns and their own perspective on integration, I have gained a different understanding on the role of the voluntary associations in the Swedish periphery. By analyzing my results using Robert Putnam's theory of social capital, I have been able to recognize both positive and negative impacts of the associations on the integration, and also why this is the case. My study shows that there are in fact foreign born citizens that successfully integrate by participating in voluntary associations connected to their hometown, but also those who don't, and thus remain isolated from social networks. My study also accounts for which type of associations qualify as beneficial for integration of newcomers, and which on the contrary hinder the process. Finally I dispute the stress that integrating politics bestow on the voluntary associations as catalysts of integration of immigrants in the Swedish periphery.

Innehållsförteckning

1. UPPSATSENS DISPOSITION	6
2. INLEDNING.....	6
2.1 Bakgrund	6
2.2 Huvudbegrepp	8
<i>Landsbygd</i>	8
<i>Ideell sektor</i>	8
<i>Utlandsfödd</i>	9
<i>Integration</i>	9
3. METOD.....	10
3.1 Kvalitativ forskning.....	10
3.2 Etik	11
3.3 Urval och avgränsningar	11
3.4 Genomförande	12
3.5 Kritisk granskning av metoden.....	13
4. TEORI.....	15
4.1 Socialt kapital och föreningsliv	15
5. EMPIRI	16
5.1 Resultat och analys	16
<i>Integration på landsbygden</i>	16
<i>Föreningslivets olika roller</i>	17
6. SUMMERING OCH AVSLUTANDE DISKUSSION.....	20
7. REFERENSER	22

1. UPPSATSENS DISPOSITION

I kapitel 2 går jag igenom bakgrunden till denna studie och tidigare forskning inom området integration och integration på den svenska landsbygden. Jag presenterar även forskningsfrågan och syftet samt förklarar fyra stycken huvudbegrepp; landsbygd, ideell sektor, utlandsfödd och integration. Tredje kapitlet handlar om den kvalitativa metoden och den halvstrukturerade livsvärldsintervjun, samt en kritisk granskning av mina val. Jag redogör även för vilka urval och avgränsningar jag har gjort samt beskriver genomförandet av intervjuerna. I det fjärde kapitlet ”Teori” presenterar jag min teoriram som främst består av Putnams teori om två olika typer av socialt kapital och föreningsliv. I kapitel 5 presenterar jag undersökningens resultat tillsammans med analys av dessa. Detta kapitel är indelat i två avsnitt, där det ena behandlar integration på landsbygden och det andra föreningslivets olika roller. Sista kapitlet består av en summering av vad jag har kommit fram till och en avslutande diskussion.

2. INLEDNING

2.1 Bakgrund

Problemet med äldre arbetstagare som pensioneras på småorter i Sverige och migrationen från land till stad betyder att många kommuner i landet har stora utmaningar framför sig (Invandring – en möjlighet för svensk landsbygd)¹. Redan idag har flera landsbygdskommuner brist på arbetskraft och flera kommuner kommer år 2030 behöva en tillväxt med ca 20 procent utlandsfödda för att klara av behovet (Landsbygd och integration, s 4-5)². Detta betyder att Sverige måste bli bättre på att använda den arbetskraft som redan finns i landet, i form av gruppen av arbetslösa nya svenskar, samt locka ytterligare arbetskraft från utlandet som ska bosättas, sysselsättas och integreras på den svenska landsbygden. Landsbygden välkomnar all typ av

---

1 Skrift av Landsbygdsnätverket med samlade artiklar från seminariet ”Invandring en möjlighet för landsbygden”.

2 Fullständigt namn: Landsbygd och integration – ideér för att öka mångfalden på landsbygden. Beställd rapport av Landsbygdsnätverket.

kompetens, i form av exempelvis småföretagare och entreprenörer, lantbrukare med kunskaper från hemländerna, personal inom vården och agronomer till gröna näringar. För att vända den negativa befolkningstrenden kan Sverige ta särskilt vara på utomeuropeiska familjer som i genomsnitt föder fler barn än svenskfödda, något som framförallt kan bidra till att skolor på landsbygden får ökat elevunderlag och överlever (Invandring – en möjlighet för svensk landsbygd). Men om allt detta ska vara möjligt måste vi, som Catharina Hellström Engström som jobbar med landsbygdsutveckling menar: ”inkludera istället för att exkludera” och ”integrera istället för att segregera” (ibid s 13).

Några av föreningslivets främsta funktioner är att den fungerar som en mötesplats där människor kan utveckla relationer och skapa identitet och samhörighet (Statistiska centralbyrån 2003, rapport nr 98, s 11)³. Flera rapporter visar att folkrörelser och föreningsliv i Sverige öppnar möjligheten för människor att påverka sin egen livssituation såväl som sin omvärld (ISSN 1400-4712, 2011:04)⁴. För utlandsfödda ger kontaktnätet som de får tillgång till genom föreningsliv och de vänskapsrelationer som möjliggörs med svenskfödda ”tillträde till exempelvis arbetsliv eller bostadsmarknad” (art. nr. 2008-123-10, s 9)⁵. Ett socialt nätverk med frånvaro av etnisk och kulturell segregation möjliggör även deltagande i samhällets institutioner och därmed ger tillgång till den politiska arenan (SOU 2008:56, s 35)⁶. Av dessa anledningar finns det idag inom integrationspolitiken föreställningar om att samhället måste arbeta med att inkludera människor av olika bakgrund i den ideella sektorn (som innefattar föreningar, idéburna organisationer, folkrörelser m fl) för att förbättra integrationsprocesserna (ISSN 1400-4712, 2011:04).

I avhandlingen ”Från arbetsgemenskap till fritidsgemenskap” beskrivs engagemang i bygdeanknutna föreningar på Sveriges landsbygd som ett sätt

---

3 Fullständigt namn: Föreningslivet i Sverige – välfärd, socialt kapital, demokratiskola.

4 Fullständigt namn: Integration i den ideella sektorn – goda exempel och förutsättningar för samverkan i Uppsala län.

5 Fullständigt namn: Integrationsarbete i civilsamhället - Unga och äldre i blickfånget.

6 Fullständigt namn: Mångfald som möjlighet – årgärder för ökad integration på landsbygden.

för nyinflyttade att *”skaffa sig en plattform i bygden när man saknar den traditionella plattform som markägande och släktanknytning erbjuder”* (Gunnarsdotter 2005, s 253). Statens offentliga utredning ”Mångfald som möjlighet”(SOU 2008:56, s 35) betonar att långsiktigt hållbar integration av utlandsfödda på landsbygden åstadkoms bland annat genom *”ökat deltagande i föreningsliv och andra sociala nätverk på landsbygden”*. Även i socialstyrelsens rapport om integrationsarbete i civilsamhället (art. nr. 2008-123-10, s 9) dras utifrån en undersökning i några tätortsnära landsbygder slutsats om att *”engagemang i föreningslivet är viktig för ökad integration”*. Som exempel på sådana verksamheter nämns bland annat gruppaktiviteter kring gemensamma intressen, fester och utflykter. Enligt samma rapport utgör småorter en utmärkt arena för integration då ingen förblir anonym, vilket underlättar byggandet av nätverk (ibid s 31).

Syftet med min uppsats är att komplettera till tidigare forskning av föreningslivets betydelse för integration på den svenska landsbygden. Det leder till följande frågeställning: Vilken roll har föreningslivet för integrationen på den svenska landsbygden?

2.2 Huvudbegrepp

Landsbygd

I Sverige kännetecknas landsbygd av både gles befolkningstäthet och begränsad serviceutbud (Westholm och Amcoff i Gunnarsdotter 2005, s 17). Eftersom det finns ett flertal olika geografiska definitioner av landsbygd, såsom byar, mindre tätorter och hela landsbygdskommuner, får man styra definitionen av vad som är landsbygdsområde utifrån ändamålet. Till exempel avgränsar EU-initiativet Leader, som arbetar med landsbygdsutveckling, tätorter och städer med upp till 20 000 invånare till landsbygdsområden (SOU 2008:56, s 35). Enligt Glesbygdsverket (Gunnarsdotter 2005, s 14) räknas områden med mer än 3 000 invånare till tätorter. I min undersökning ingår orter med mindre än 2000 invånare, med serviceutbud som omfattar någon enstaka mataffär, apotek, vårdcentral och restaurang och vilka jag därför väljer att beskriva som landsbygdsorter.

En annan viktig faktor som kännetecknar landsbygden är att utvecklingen många gånger är beroende av mobilisering och av ideellt arbete. Ett exempel på detta är ett unikt bygge av en bygdegård i Trångsviken, ett litet samhälle i norra Sverige. Projektet som till en stor del finansierades av ideellt arbete tog tio år och nådde till slut sitt mål tack vare starkt lokalt engagemang, några envisa samhällsentreprenörer och en framgångsrik samverkan mellan interna och externa aktörer (Gawell m fl 2009, s 197-212). Att människor ofta får arbeta tillsammans för hembygdernas fortlevnad är något som är värt att komma ihåg, då föreningslivet utgör en arena just för dessa företeelser. Oberoende av mina slutsatser kring föreningslivets roll för integration av utlandsfödda på landsbygden, är dess stora betydelse för genomförandet av viktiga projekt i små samhällen evident.

Ideell sektor

Föreningslivet har en lång tradition i Sverige och många mänskliga aktiviteter sker inom dess ram (Statistiska centralbyrån 2003, rapport nr 98, s 53) Det utgör en del av den svenska välfärden genom att tillföra fria offentliga forum i form av fack-, patient- och boendeorganisationer, konsumentkooperationer, föreningar för kultur, idrott, friluftsliv och många fler. Den representativa demokratin har sina rötter i föreningslivet genom att den utvecklar medborgarnas förmåga att ”formulera sig, värdera, argumentera och besluta”(Statistiska centralbyrån 2003, rapport nr 98, s 54). Det ger möjlighet för medlemmarna att göra sig hörda och att påverka (ibid).

På landsbygden har samverkan i föreningsform sitt ursprung i lantbruket från 1800- och 1900-talen då gemenskap skapades när människor fysiskt arbetade tillsammans. När dessa mötesplatser försvann har föreningslivet återskapat dem genom människors deltagande och på så sätt bevarat känslan av samhörighet (Gunnarsdotter 2005, s 251, 255).

Utlandsfödd

Det finns flera olika begrepp som används när vi vill benämna en person som är bosatt i Sverige men är av utländsk härkomst. Exempel på sådana begrepp är ”utrikesfödd”, ”med utländsk bakgrund”, ”utlandsfödd” m fl (Brnic i Ds 2000:43, s 33)⁷. Ett liknande begrepp är ”invandrare”. Trots att det egentligen syftar till personer som har flyttat från ett land till ett annat för att bosätta sig, är den folkliga betydelsen av ordet ”icke-svensk”. I det allmänna språkbruket, och även i vissa offentliga sammanhang, omfattar den även naturaliserade svenska medborgare och personer födda i Sverige till utlandsfödda föräldrar. Även om de utlandsfödda intervjupersonerna i min studie har invandrat till Sverige på egen hand och i vuxen ålder, kommer jag att använda begreppet med utländsk bakgrund och utlandsfödd eftersom begreppet invandrare är såpass mångtydligt (ibid s 19-20).

Integration

Vi får ofta i vardagen höra eller läsa ordet integration i samband med flykting- eller invandrarfrågor. Men ibland används begreppet på ett felaktigt sätt, som i CSB:s publikation ”Glesbygden – första stopp för flyktingar”⁸ från år 2011. Denna säger att staten genom Arbetsförmedlingen har ansvar ”för de nyanländas integration i det svenska samhället”. Enligt Arbetsförmedlingens hemsida handlar detta om att ”upprätta en individuell etableringsplan med insatser som ska underlätta och påskynda den nyanländes etablering på arbetsmarknaden”⁹. I verkligheten innebär integrationsbegreppet idag inte bara deltagande i arbetslivet, utan också inom bland annat det politiska systemet och föreningslivet (Westin i SOU 2004:48)¹⁰. Dessvärre förknippas ofta integration som i det här fallet med att utlandsfödda ska få ett jobb. På så sätt undermineras problematiken kring integrationsprocesserna som omfattar mycket mer än möjligheter på arbetsmarknaden.

---

7 Fullständigt namn: *Begreppet invandrare – användning i myndigheternas verksamhet.*

8 Webblänk:

www.scb.se/statistik/publikationer/LE0001_2011K04_TI_09_A05TI1104.pdf

9 Webblänk: www.arbetsformedlingen.se/Om-oss/Var-verksamhet/Samarbete/Etablering-av-nyanlanda.html

10 Fullständigt namn: *Kategorisering och integration – Om föreställda identiteter i politik, forskning, media och vardag.*

På nätet och i vardagen pågår diskussioner och debatter även kring integrationsbegreppet i samband med svensk kultur. Från utlandsfödda kan jag hitta påståenden som till exempel: ”vi invandrare vill inte integrera oss för att svensk kultur är underlägsen”¹¹. Från svenskfödda läser jag artiklar som handlar om bland annat: ”om det inte finns någon svensk kultur, vad är det då invandrare ska integreras i?”¹². Dessa syftar på att utlandsfödda i sinom tid förväntas att omvandlas till svenskar, d v s att minoritetskulturer måste anamma den dominerande majoritetens kultur i ett samhälle, vilket är huvudprincipen inom assimilationsideologin. Denna började ifrågasättas redan i 1960-talets Sverige vilket ledde till att de utlandsföddas krav på erkännande av kulturella särprägel accepterades och en ny invandrapolitik formulerades. Den nya politiken handlade även om att integration ska omfatta ett helt samhälle istället för att rikta sig in på utlandsfödda som en grupp som måste integreras i samhället (Westin i SOU 2004:48, s 204).

I dagens invandrapolitik, som numera kallas för integrationspolitik, definieras integrationsbegreppet genom fem olika dimensioner: arbetsmarknads-, boende-, medborgerlig, social och subjektiv integration. Alla dimensioner utgör tillsammans ett pussel där alla delar är beroende av varandra. Exempelvis hänger möjligheterna att få ett jobb ihop med sociala nätverk och tillgång till bostad enligt individuella önskemål (SOU 2008:56, s 34-35). I denna uppsats lägger jag tonvikt på den sociala integrationen när jag resonerar kring integration eller integrationsprocesser på landsbygden. Enligt Gordons modell (Westin i SOU: 2004:48, s 206) innebär social integration ”att människor kan mötas över de kulturella, etniska och språkliga gränserna i gemensam informell samvaro på sin fritid, i föreningslivet, i utbildning och arbete.”.

---

11 Citat hämtad från: <https://www.flashback.org/t1205442p49>

12 Citat hämtad från: <http://meritwager.wordpress.com/2010/09/28/om-det-inte-finns-nagon-svensk-kultur-vad-ar-det-da-invandrare-ska-integreras-i/>

3. METOD

3.1 Kvalitativ forskning

Jag har valt kvalitativ metod för datainsamling, vilket innebär induktion. Detta betyder att forskaren drar slutsatser från empiriska observationer och sedan formulerar generaliseringar (Ryen 2004, s 25). Min intervjuteknik är den halvstrukturerade livsvärldsintervjun som efterliknar samtal som vi ofta använder oss av i vardagslivet för att lära känna varandra. I sådana intervjuer ställs och besvaras frågor men på ett professionellt sätt. Detta uppnås genom att forskaren kontrollerar samtalet, då denne har som syfte att komma åt den intervjuandes livsvärld för att sedan tolka beskrivningarna och förstå fenomenens mening (Kvale 1997, s 13). Det är den enskilde personens perspektiv som är viktig, inte jämförelsen av exempelvis hur som många tycker lika eller olika i något avseende, vilket dominerar kvantitativ forskning (Ryen 2004, s 77). Genom möjligheten till spontana frågor och fördjupning kan forskaren nå fram till så genuin kunskap som möjligt. Om man utgår ifrån teorin om att våra identiteter är relativt stabila så ska man kunna komma åt dem med rätt intervjuteknik (ibid s 11-12). Den kvalitativa livsvärldsintervjun är alltså varken ett helt ostrukturerat och öppet samtal eller en intervju som genomförs strikt utifrån ett frågeformulär (Kvale 1997, s 32).

Genom att samtala med människor inom ett antal relevanta teman ville jag få reda på deras upplevelser och deras perspektiv. Mina huvudfrågor kretsade kring kontaktnät, föreningsliv och landsbygd. Andra mindre ämnesfokuserade frågor, varav flera var spontana, var viktiga dels för att skapa ett samarbete och dels för att få en bättre bild av intervjupersonens livsvärld. Målet med metoden var att få en bild av vilken roll föreningslivet har för integration på den svenska landsbygden. Dock valde jag att intervju via telefon vilket fick sina konsekvenser (se ”Kritisk granskning av metoden”).

3.2 Etik

I början av intervjuerna undanhöll jag det specifika syftet med

undersökningen för att få spontana reflektioner och åsikter kring integration och utlandsfödda. Att missleda på det sättet är något som enligt Kvale (1997, s 107) får göras om informationen korrigeras efter undersökningen. Jag inledde intervjuerna med att tala om att jag skriver ett arbete om att bo på landsbygden. I slutet av varje intervju berättade jag om det verkliga syftet för att se till att intervjupersonerna var informerade och att de samtycker till att jag använder mig av informationen. I många fall ledde det till att intervjupersonerna gärna berättade mer. Den del av informationen som jag uppfattar som mer känslig och som kanske skulle kunna få negativa konsekvenser, har jag valt att inte ta med i denna rapport. Jag informerade också om att inga namn skulle anges, trots att majoriteten av intervjupersonerna talade om för mig att det inte är av betydelse. De var medvetna om att de intervjuades i samband med sitt medlemskap i en offentlig kvinnoförening och även att deras hembygder var av intresse för mitt arbete.

3.3 Urval och avgränsningar

Jag valde att intervjua personer både med invandrarbakgrund och med svensk bakgrund eftersom

”integrationsprocesserna är ömsesidiga, vilket innebär att alla i samhället är delaktiga och medansvariga i dem och att alla måste bidra till integrationen...” (Ds 2000:43, s 18). Mina intervjupersoner är kvinnor som är medlemmar i kvinnoföreningen IKF Falun (Internationella Kvinnoförbundet) som tillsammans jobbar för integration och mot rasism.

Kvinnorna som jag intervjuade är bosatta i Falu kommun. Särskilt intressant för denna undersökning var att intervjua svenskfödda och utlandsfödda som är bosatta på landsbygden (Svärdsjö, Sundborn, Grycksbo och Bjursås) eftersom min forskningsfråga handlar om integrationsprocesser just på landsbygden. Därför tar jag denna gång inte med de utlandsfödda kvinnorna från staden Falun som jag också intervjuade inför detta arbete.

Enligt Miles och Huberman (1984 i Ryen 2004, s 71) ska man inte bara göra urval av människor utan också tänka på val av exempelvis miljöer.

Landsbygdsorterna där mina intervjupersoner är bosatta har flera

gemensamma faktorer. Samtliga orter har under 2000 invånare och alla förutom en har negativ befolkningsutveckling (SCB)¹³. Historiskt har dessa varit bondesamhällen men också med tillgång till arbete i gruvor, järnframställning eller pappersbruk. Idag är invånarnas stolthet arvet från de svunna tider, som präglar deras identiteter och följaktligen stora delar av föreningslivet¹⁴.

Eftersom många i kvinnoföreningen inte kunde prata svenska eller inte pratade tillräckligt bra för att vi skulle kunna ha ett givande samtal kring mina frågeställningar, var jag tyvärr tvungen att välja utländska intervjupersoner utifrån språkkunskaper. Naturligtvis intervjuades inga män då jag hittade mina intervjupersoner inom en kvinnoförening. Däremot skulle jag i en framtida studie vilja intervjua även män, för att få ännu en dimension av föreningslivet och integrationsprocesserna på landsbygden.

3.4 Genomförande

Sökningen efter föreningar med både svenskfödda och utlandsfödda har varit lång och svår. Kommuner som jag har kontaktat har inte kunnat hjälpa mig med att hitta blandade föreningar på deras respektive landsbygdsorter. Till slut fick jag använda mig av en föråldrad lista på nätet med föreningar av och för invandrare i Sverige. Efter många uppringda nummer som inte längre var giltiga och felringningar till personer som inte hade något med föreningar att göra överhuvudtaget, fick jag tag på en ordförande för IKF Falun. Jag fick höra att dess medlemmar består av kvinnor med både utländsk och svensk bakgrund som är bosatta i tätorten Falun samt i några av de närliggande småorterna. Listan med föreningens alla medlemmar som jag fick hem informerade om deras ursprung (Sverige, Irak, Bosnien, Ryssland, Marocco, Eritrea m fl) samt telefonnummer. Jag genomförde intervjuer via telefon och antecknade samtidigt.

Jag delade in intervjupersonerna i två olika grupper; utlandsfödda som är bosatta på landsbygden och svenskfödda som är bosatta på landsbygden

---

13 Länk: [Befolkning i tätorter 1960-2010](#), Statistiska Centralbyrån

14 Information hämtad från orternas respektive hemsidor.

och anpassade mina frågeställningar därefter. Detta för att få med olika perspektiv och olika upplevelser kring integration och föreningsliv på landsbygden. De två svenskfödda kvinnorna hade nämligen genom IKF och andra föreningar kommit i kontakt med utlandsfödda och en av dem har tidigare jobbat med flyktingar och asylsökande. De fyra utlandsfödda intervjupersonerna har i sin tur svenskfödda i sitt kontaktnät genom åtminstone en förening (IKF Falun) och är aktiva inom andra föreningar och idéburna organisationer i sina respektive hembygder.

Intervjufrågor som ställdes till de utlandsfödda kvinnorna kretsade kring hur deras kontaktnät ser ut, vad de gör på fritiden och hur de trivs med att bo på landsbygden. Frågorna kom således att särskilt beröra umgängeskrets och föreningsliv, samt kopplingen mellan dessa två. Andra frågor rörande deras bakgrund och om första tiden som landsbygdsbo gav en bättre bild av integrationsprocesserna.

Intervjufrågor till de svenskfödda intervjupersonerna handlade om deras respektive landsbygdsorter och föreningslivet. Dessutom ställdes frågor kring integration och relationer till utlandsfödda. Intervjuer med kvinnor inom båda grupperna gav mig intressant information om andra utlandsföddas situation på landsbygden.

3.5 Kritisk granskning av metoden

Vid genomförande av den tvärkulturella intervjun, som Anne Ryen beskriver i boken "Kvalitativ intervju" (2004), kan man stöta på utmaningar på grund av olika typer av kommunikation mellan olika kulturer. Ett exempel är att man talar olika fort och ett annat är den varierande normen för vad som är en acceptabel paus i ett samtal (ibid s 189). Min erfarenhet är att jag med min ryska bakgrund gärna fyller i ord under ett samtal och är allmänt mycket aktivt deltagande. Detta är något som i mitt hemland visar att man är intresserad och respekterar sin samtalspartner, medan det i Sverige i vissa fall uppfattas som oartigt. Därför är det alltid en utmaning för mig att intervjua svenskfödda.

Den största svårigheten har dock varit att samtala med personer med

utländsk bakgrund. Dels på grund av min bristande erfarenhet av de olika kulturerna (Irak, Marocko, Bosnien m fl) och dels på grund av brytning eller begränsad vokabulär. Flertal av samtalen började med att det var svårt för mig att tolka om intervjupersonerna kände tillit. Att uppnå tillit under en intervju är mycket viktigt då detta är dörren till information och mer känsliga förhållanden (Shaffir m fl i Ryen 2004, s 182). Följaktligen blev det ofta svårt att lägga upp samtalet utan att veta var jag har min samtalspartner. Ett exempel är att jag en gång inte förstod att kvinnan jag hade ringt upp gång på gång svarade ”ja” på min fråga som löd: får jag ställa några frågor? Detta för att hon använde stigande intonation som för mig lät ifrågasättande och jag hörde därför ett ”va?”. När jag till slut påbörjade intervjun var jag fortfarande något osäker på om hon verkligen hade gått med på att bli intervjuad. Min osäkerhet präglade hela intervjun genom att jag var alldeles för försiktig och inte vågade engagera henne i ett längre samtal. Eftersom jag inte känner till sättet man samtalar på inom hennes kultur kunde jag inte heller tolka signaler om hon ville berätta mer eller ej. Dessa olika former av kommunikationssvårigheter har orsakat stora förluster i mitt datainsamlande. Enligt Hall (1976, 1988 i Ryen 2004) kan man inom vissa språk inte tolka ord eller budskap bokstavligt utan att ta hänsyn till framförandet och kroppsspråket. Personliga intervjuer ger även en möjlighet att använda olika tekniker som skapar trygghet (ibid s 201). Det hade alltså i denna studie varit enklare och mer givande att genomföra intervjuer under ett riktigt möte och exempelvis samtalat över en kopp kaffe.

En allmän kritik mot kvalitativ intervju är att den saknar objektivitet. Steiner Kvale (1997) föreslår dock att man kan nå tillförlitlig kunskap genom att framförallt vara medveten om sin förförståelse. Detta är detsamma som att vara objektiv, men att verkligheten är oberoende av observatören (ibid s 64-65). Något viktigt att tänka på som forskare är d s k förutsättningsmedvetande som innebär att man bland annat ska vara lyhörd för vad som sägs såväl för vad som inte sägs, samt vara kritisk mot sina egna antaganden (ibid s 37). När jag intervjuade kvinnorna i föreningen försökte jag att inte se en person framför mig, utan låta denne vara en ”blank tavla”. Det gällde alltså att vara fördomsfri. Jag kände att det gav mig

möjlighet att verkligen anpassa undersökningen till varje enskild person. När jag intervjuade en svenskfödd kvinna bosatt på landsbygden fick jag veta att hon under hela sitt vuxna liv har arbetat med integrationsfrågor, tagit emot flyktingar och mycket mer. Istället för att anta att hon därför även umgås med de utlandsfödda som hon känner, frågade jag henne ändå om hur hennes kontaktnät ser ut. Det visade sig att hon trots sin öppenhet inte umgicks med några med utländsk bakgrund och kom under samtalet på att detta är mycket tråkigt och något hon snarast vill ändra på.

Något att vara försiktig med under kvalitativ intervju är att reliabiliteten, m a o sanningsvärdet hos resultaten, eller dess tillförlitlighet som det också kallas (Lincoln och Guba 1985, i Kvale 1997, s 208). Denna kan nämligen sänkas genom intervjuarens ledande frågor och på så sätt oavsiktligt påverka svaren (ibid s 213). Detta är något som har drabbat mina intervjuer då språkbarriären mellan mig och flera av intervjupersonerna tvingade mig till att ställa ledande frågor i hopp om att nå klarhet i svaren. Jag kunde till exempel ställa frågan ”så du saknar kompisar men annars trivs du bra?” istället för att fråga om det är något utöver vänner som intervjupersonen saknar som bosatt på landet. Flera av de utlandsfödda intervjupersonerna som jag hade ställt frågan till var nöjda med att svara ”ja”, vilket lämnade mig med kanske inte helt pålitlig bild av deras upplevelser. Reliabiliteten i detta fältarbete kan även ses låg ur positivistiskt perspektiv då jag inte kan finna samma tendenser i andra studier genomförda av andra forskare. Dessa har nämligen nått motsatta resultat och format andra slutledningar, som jag nämner i tidigare avsnittet ”Bakgrund”. Ur konstruktivistiskt perspektiv kan mina resultat ändå tas på allvar då kunskap konstrueras i relation till människor och inte är en avbild av verkligheten. Detta betyder att en upprepning av samma projekt därför inte behöver ge samma resultat och att min studie följaktligen är valid, d v s giltig (Ryen 2004, s 138-139).

4. TEORI

4.1 Socialt kapital och föreningsliv

Bourdieu definierar begreppet socialt kapital som ett nätverk av sociala kontakter med vissa förpliktelser (Halsey m fl 1997, s 47)¹⁵ Närmare bestämt menar Bourdieu att vi måste anstränga oss för att upprätthålla vårt kontaktnät. Detta sker medvetet eller omedvetet genom kontinuerliga sociala utbyten som visar att vi erkänner varandra som kontakter (släkt, grannar, arbetskamrater osv) och genom att vi bekräftar dessa relationer med bland annat ord och gåvor (ibid s 52). Bourdieu vill visa att socialt kapital är en viktig resurs om vi vill förbättra våra enskilda livssituationer. Eftersom han framhäver ett samband mellan socialt kapital och makt, väljer jag att i denna studie istället använda Putnams teori om socialt kapital och föreningsliv.

Enligt Robert Putnam (2000) är socialt kapital ett nätverk mellan människor och innefattar normer såsom ömsesidighet och tillit mellan dess medlemmar. Likt humankapital (t ex utbildning) och fysisk kapital (t ex en skruvmejsel) medför även socialt kapital produktivitet av stor värde för den enskilda individen såväl som för samhället (ibid s 19). Det sociala nätverket är nämligen mycket viktigt för människor genom att det på individnivå kan hjälpa oss att få jobb, stöd, tröst och mycket mer (Fischer i Putnam 2000, s 20). På samhällsnivå skapar de sociala nätverken system av tjänster och gentjänster. Putnam menar att det är ett utbyte som grundar sig på tillit och som resulterar i ett mer effektivt samhälle. Som exempel förklarar sociologen att vi inom våra nätverk (t ex arbetsplatsen, släktet eller föreningen) inte behöver begära något tillbaka för det vi har bidragit med eftersom vi litar på att vi i vår tur kommer att få hjälp av någon annan om behov uppstår, och vice versa. Generella normer, och också vissa regler inom ett socialt nätverk, formas genom att vi regelmässigt socialiserar med varandra (ibid s 19-21).

I boken ”Den ensamme bowlaren” kopplar Putnam socialt kapital i USA till föreningslivet. Han betonar två särskilt intressanta dimensioner av socialt

---

¹⁵ Fullständigt namn: *Education: culture, economy, and society*.

kapital, nämligen det ”sammanbindande” och det ”överbryggande”. Det sammanbindande (som också kan kallas för uteslutande) sociala kapitalet förstärker en grups homogenitet. Sådana nätverk kan man hitta i exempelvis etniska eller kyrkliga föreningar och exklusiva klubbar. Dessa präglas av stark grupployalitet och av att inte välkomna de som inte tillhör det egna sociala nätverket. Det överbryggande (eller inkluderande) sociala kapitalet omfattar ofta vitt skilda människor. Exempel på sådana sociala nätverk är enligt Putnam rättighetsorganisationer, ungdomsförbund m fl. Dessa länkar ofta medlemmar mellan en mångfald olika kretsar och är särskilt bra för spridning av information och för att knyta an nya värdefulla kontakter (Putnam 2000, s 22-23).

5. EMPIRI

5.1 Resultat och analys

Integration på landsbygden

Vad innebär integration på landsbygden? Gunnarsdotter (2005, s 29) beskriver att en bygd skapas genom att människor skapar en gemensam historia, något som kräver både ”sociala relationer och aktiviteter i förhållande till en plats”. Det gäller alltså att inte bara kunna mötas över kulturella, etniska och språkliga gränser, som enligt Gordons tidigare nämnda modell för social integration (Westin i SOU: 2004:48, s 206), utan att göra detta i förhållande till platsen. Mina utlandsfödda såväl som svenskfödda intervjupersoner beskriver integration på landsbygden framförallt genom delaktighet i sociala nätverk och aktiviteter där bygdeanknutet föreningsliv omslutar en stor del av dessa.

Alla fyra utlandsfödda intervjupersonerna i min undersökning beskriver sig själva som sociala eller mycket sociala. Utifrån kvinnornas berättelser förstår jag att de umgås eller aktivt strävar efter att umgås med svenskfödda i sina respektive hembygder. En av kvinnorna berättar att hon i början har varit mycket ledsen över ytliga kontakter och känt sig ensam och omotiverad. Hon har dock gradvis fått allt fler vänner genom att gå med i en

förening och genom att sjunga i kyrkokören i sin hembygd. En annan kvinna förklarar att hon inte kom med i bylivet med en gång. Hon kunde nämligen inte ett ord på svenska och det var hennes engagemang i bygdeföreningar som så småningom ledde till att hon fick vänner och snabbt lärde sig språket. Dessa kvinnor som numera trivs i sin sociala vardag ger även flera olika positiva anledningar till varför de tycker om att bo på den svenska landsbygden samt ser sin framtid på respektive hemorter.

Både de svenskfödda och de utlandsfödda kvinnorna berättar att de upplever eller uppfattar det som svårt eller mycket svårt för utlandsfödda att komma med i bylivet. En återkommande föreställning om orsaken till detta problem kretsar kring det homogena samhället i deras respektive bygder, som enligt intervjupersonerna domineras av svenska barnfamiljer och pensionärer. En svenskfödd intervjuperson som flyttade till en av landsbygdsorterna hade blivit förvarnad om att det inte kommer att bli lätt att bli accepterad. Under intervjun berättar hon att hon faktiskt fick anstränga sig, men fick vänner och blev omtyckt relativt snabbt då hon aktivt engagerade sig i olika föreningar och idéburna organisationer på orten.

Föreningslivets olika roller

De fyra utlandsfödda kvinnorna som är bosatta på landsbygden är aktiva inom föreningslivet och idéburna organisationer i deras respektive hembygder. Flera av deras enskilda berättelser ger ett intryck av att de engagerar sig, eller började engagera sig i dessa, för att skapa vänskapsrelationer. Under intervjuerna framgår det att de idag anser sig vara integrerade. Tillsammans med de två svenskfödda intervjupersonerna som är bosatta på landsbygden, anser de utlandsfödda kvinnorna att deltagande i föreningslivet i hembygderna positivt påverkar de nyinflyttade utlandsföddas sociala liv. Fem av sex intervjupersoner från båda kategorierna har sedan tidigare en uppfattning om, eller resonerar fram till under intervjun, att deltagande i föreningslivet på landsbygden förbättrar de utlandsföddas möjlighet till integration på småorterna. De utlandsfödda kvinnorna nämner under intervjuerna att de genom sitt kontaktnät med svenskfödda kan få tillgång till information, få stöd och hjälp vid behov och

framförallt har skapat eller kan skapa nära vänskapsrelationer i hembygderna.

Alla sex intervjupersoner, som tidigare i intervjuerna beskriver sig som sociala och aktiva inom föreningslivet och andra idéburna organisationer, berättar att de personligen inte känner någon utlandsfödd på landsbygdsorterna där de bor. Detta oavsett att de ”har sett någon någongång” som ser ut att ha utländsk bakgrund. Trots intervjupersonernas uttalande vilja att lära känna utlandsfödda har endast två av dem tagit kontakt. En av de svenskfödda intervjupersonerna har flera gånger initierat samtal med en ung kvinna som jobbar på en livsmedelsbutik i området där hon bor. Kvinnan verkar enligt intervjupersonen ”ha utländsk bakgrund” och vara ”ensam och isolerad”. När hon inte lyckats fånga hennes intresse för en förening som hon själv är medlem i, gav intervjupersonen upp och har sedan dess inte pratat med kvinnan i kassan. Endast en av intervjupersonerna, som på så sätt blir ett undantag i denna undersökning, känner och umgås med utlandsfödda i bygden. Denna utlandsfödda kvinna säger att hon aktivt söker sig till andra utlandsfödda för att hon anser att svenskar är ”lite svåra att lära känna”. Hennes umgängeskrets består till en viss del av svenskfödda, men främst av utlandsfödda medlemmar inom den katolska kyrkan. Även om hon erkänner att föreningslivet kan ge tillgång till kontaktnät anser hon, av en anledning som hon under intervjun tyvärr inte sätter ord på, att föreningsliv inte är vägen till integration på landsbygden.

Utifrån intervjuernas innehåll tolkar jag att kontaktnät mellan invånare på de orter som ingår i denna undersökning, och i detta fall särskilt kontaktnät mellan svenskfödda och utlandsfödda, främst skapas genom deltagande i föreningslivet. De utlandsfödda kvinnorna som jag intervjuade engagerar sig som tidigare nämnt aktivt inom den ideella sektorn på landsbygden. De ingår på så sätt i kontaktnät med svenskfödda, har byggt upp värdefulla vänskapsrelationer med dessa och följaktligen anser de sig vara integrerade i samhället. Detta är en klar motsats till andra utlandsfödda invånare som mina intervjupersoner nämner eller beskriver, som av någon anledning inte deltar i föreningslivet på småorterna. Dessa människor har på så sätt

hamnat utanför mina intervjupersoners breda kontaktnät. Jag tolkar deras anonymitet och utanförskap som att de inte är integrerade i samhället. Ett stöd för detta resonemang är den statliga utredningen ”Kategorisering och integration” som betonar att befolkningens samhörighet är starkt kopplat till integration (Brnic i 2004:48, s 159).

Men varför är flera utlandsfödda inte med i föreningslivet och de idéburna organisationerna på landsbygden när det enligt denna undersökning faktiskt finns några som har integrerat galant som resultat av sitt engagemang? Som jag tidigare beskrivit i avsnittet ”Integration på landsbygden” har de utlandsfödda kvinnorna som jag intervjuade en positiv attityd både mot svenskfödda och till landsbygden, samt ser värdet i att knyta kontakter och vänskapsband med svenskfödda. Därför tolkar jag att de andra utlandsföddas utanförskap inte alltid är frivilligt.

Landsbygdens föreningsliv, med sina ofta specialintressen (kyrkrodd, boulespel, broderi m fl) eller värderingar (t ex inom kyrkliga lutheranska föreningar) eller mål (såsom att bevara en bergsmansgård med anor från 1600-talet)¹⁶, kan säkerligen vara svåra att svälja för utlandsfödda nykomlingar. Risken är därför att utlandsfödda förblir isolerade. Ett sätt att förstå innebörden av sådana svårigheter är att ta hjälp av Putnams teori om socialt kapital. Om föreningar och idéburna organisationer på landsbygden består av homogena grupper med särskilda intressen och specifika värderingar, betyder detta att de förstärker identiteten inom grupperna. Dessa enligt Putnams teori (se avsnitt ”Teorier”) beskrivs som präglade av sammanbindande socialt kapital och är därför relevanta att betrakta som exkluderande vad gäller andra grupper, i detta fall de utlandsfödda. Detta betyder att det oavsett de sistnämndas attityd till svensksfödda eller till landsbygden kan vara svårt att komma med i bylivet. Sådana typer av uteslutande föreningar utgör enligt det här resonemanget snarare ett hinder för integrationsprocesserna på Sveriges landsbygder.

Den internationella föreningen för kvinnor i tätorten Falun, som omfattar

---

16 Alla exempel på föreningsaktiviteterna är tagna från bygdernas respektive hemsidor.

kvinnor från olika sociala och framförallt kulturella skiljelinjer, skulle enligt Putnams teori däremot beskrivas som en överbryggande typ av förening. Det överbryggande sociala kapitalet är enligt honom, och såsom rapporten ”Föreningsliv, makt och integration” tolkar resonemanget ”*bäst lämpad för att stärka samhörigheten i den övergripande medborgargemenskapen*” (Borevi i Ds 2004:49, s 33)¹⁷. Enligt socialstyrelsens rapport (art. nr. 2008-123-10) främjas samhörigheten genom nätverk mellan svenskfödda och invandrare och således motverkar utanförskap i ett samhälle. Jag tolkar att det överbryggande sociala kapitalet, som präglar föreningar såsom den internationella kvinnoförbundet, öppnar upp och främjar tillgång till kontaktnät för alla. Till skillnad från sammanbindande föreningar är överbryggande föreningar på så sätt en god förutsättning för integrationsprocesserna. Dessvärre hittar man inte det internationella kvinnoförbundet på landsbygden i Faluns kommun utan i den redan mer eller mindre mångkulturella tätorten Falun.

6. SUMMERING OCH AVSLUTANDE DISKUSSION

Min undersökning visar att föreningsliv på landsbygden kopplar samman människor i ett övergripande kontaktnät, men inte alla sorters människor. Mina intervjuresultat indikerar att de utlandsfödda som deltar i den ideella sektorn får ett brett kontaktnät och integreras socialt, medan de som inte gör det förblir anonyma även för de mest sociala, aktiva och icke-diskriminerande svenskfödda och utlandsfödda invånare.

Min tolkning av problemet är att det på landsbygdsorter som ingår i min studie saknas tillgång till socialt kapital som sträcker sig över kulturella gränser. Sådant socialt kapital kan hittas i överbryggande föreningar som skapar samhörighet mellan människor. Dessa föreningar (t ex miljö-, freds- eller kvinnoorganisationer)¹⁸ möjliggör integration i småsamhällen då de

---

¹⁷ Fullständigt namn: *Föreningsliv, makt och integration*.

¹⁸ Miljö- och kvinnoorganisation ingår i skitresseorganisationer och fredsorganisation i skitresseorganisationer, enligt Statistiska centralbyrån 2003, rapport nr 98.

erbjuder tillgång till bland annat universella intresseområden, i motsats till de sammanbindande föreningarna som ur den synpunkten inte är tillgängliga för alla. Den sistnämnda typen av förening (såsom bygdeanknutna livsstilsföreningar och svenska religiösa organisationer)¹⁹ består av homogena grupper som präglas av säregna intressen, värderingar och mål och på så sätt stänger ut andra grupper. Min undersökning åskådliggör att uteslutande föreningar dominerar landsbygden och att utlandsfödda är en grupp som följaktligen kan hamna i utanförskap. Min slutsats är därför att föreningslivet på landsbygden kan både vara en möjlighet för integration för en del utlandsfödda, men kan lika väl utgöra ett hinder för integrationsprocesser för andra. Detta är något som bör tas hänsyn till i kommande integrationspolitiska utredningar.

Värt att betona är att deltagande i föreningslivet är betydligt högre i de nordiska länderna jämfört med övriga världen (Statistiska centralbyrån 2003, rapport nr 98, s 53). Haddenius (1999 i Statistiska centralbyrån 2003, rapport nr 98, s 81) menar att Sverige har en unik samarbetskultur. Om vi utgår ifrån att integration (enligt avsnittet ”Integration”) inte innebär att utlandsfödda måste anamma den svenska kulturen utan ska få behålla sin kulturella särprägel, betyder detta att vi inte alltid kan räkna med att integration ska ske genom föreningslivet.

Roclawski (opublicerat)²⁰, som jämför Polens och Sveriges föreningsliv, hittar ett samband mellan deltagande i föreningslivet och tillit mellan människor. Tillit som tidigare beskrivits i avsnittet ”Teori”, utgör enligt Putnam grunden för socialt kapital. Hög social tillit hittar vi i länder och regioner med en fungerande demokrati och hög ekonomisk utvecklingsnivå (Rothstein i Holmberg och Weibull, s 77). Statistiskt ligger Finland, Sverige och Norge på topp vad gäller social tillit, med resultat som delas enbart med en handfull andra länder (ibid s 79). Om vi utgår ifrån att samverkan mellan

---

19 Två av de fem uppdelade typer av organisationer enligt Statistiska centralbyrån 2003, rapport nr 98. I livsstilsföreningar ingår bl a kulturföreningar, friluftsföreningar och hobbyföreningar.

20 Opublicerad avhandling ”Why we join – A comparative study of the participation of senior citizens in voluntary associations in Zabrowo, Poland and Ryssby, Sweden” av Kristofer Roclawski.

människor – eller samarbetskultur som Haddenius kalla det – bygger på tillit, betyder detta att personer som invandrar till Sverige från andra mindre demokratiska länder, helt enkelt inte har samma förutsättningar att delta i föreningslivet.

Med stöd av de två ovan nämnda resonemangen anser jag att man bör vara aktsam med att lägga förväntningar på att någon form av föreningsliv ska ha en avgörande roll för integration av utlandsfödda på den svenska landsbygden. Föreningslivet är inte heller hållbart vad gäller upprätthållandet av gemenskap i de mindre samhällen, menar Gunnarsdotter i sin avhandling “Från arbetsgemenskap till fritidsgemenskap” (2005, s 254). Att engagera sig i föreningslivet är nämligen krävande då “många landsbygdsbor heltidsarbetar, arbetspendlar och har dessutom egna fastigheter att sköta” (ibid). Av dessa anledningar kan det vara aktuellt att utforska andra möjligheter för social integration på småorterna i Sverige för att motverka och förebygga utanförskap och bidra till en hållbar utveckling av landsbygden.

7. REFERENSER

Litteratur

Art. nr. 2008-123-10. *Integrationsarbete i civilsamhället – Unga och äldre i blickfånget*. Författare: Forssell, Emilia och Ingemarson, Maria. Socialstyrelsen.

Borevi, Karin i Ds 2004:49. *Den svenska diskursen om staten, integrationen och föreningslivet i Föreningsliv, makt och integration..* s 31-63.

Brnic, Anita. *På tal om invandrare, integration och svenskhet i Föreningsliv, makt och integration. Om föreställda identiteter i politik, forskning, media och vardag*. Rapport från Integrationspolitiska maktutredningens forskningsprogram. Ds 2004:48, s 143-169.

Ds 2000:43. *Begreppet invandrare – användning i myndigheternas verksamhet*. Kulturdepartementet.

Gunnarsdotter, Yvonne. Doctoral Thesis 2005:3. *Från arbetsgemenskap till fritidsgemenskap. Den svenska landsbygdens omvandling ur Locknevis perspektiv*. Faculty of Natural Resources and Agricultural Sciences. Swedish University of Agricultural Sciences.

Gawell, Malin; Johannisson, Bengt; Lundqvist, Mats. 2009. *Samhällets entreprenörer*. Stockholm: Stiftelsen för kunskaps- och kompetensutveckling.

Glesbygden – första stopp för flyktingar: Författare: Johansson, Linus.

Halsey, A. H; Lauder, Hugh; Brown, Philip; Stuart Wells, Amy. 1997. *Education: culture, economy, and society*. Oxford: Oxford University Press.

Invandring – en möjlighet för svensk landsbygd. Skrift av Landsbygdsnätverket med samlade artiklar från seminariet ”Invandring en möjlighet för landsbygden”.

ISSN 1400-4712, 2011:04. *Integration i den ideella sektorn – goda exempel och förutsättningar för samverkan i Uppsala län*. Författare: Hoff, Michaela. Länsstyrelsen Uppsala län, samhällsbyggnadsenheten.

Kvale, Steinar. 1997. *Den kvalitativa forskningsintervjun*. Studentlitteratur.

Landsbygd och integration – ideér för att öka mångfalden på landsbygden. Beställd rapport av Landsbygdsnätverket.

Putnam, Robert D. 2000. *Bowling alone. The collapse and revival of American community*. SIMON & SCHUSTER, New York.

Rothstein, Bo. 2010. *Mellanmänsklig tillit och statsfinansiella kriser*; i Nordiskt ljus, red. Holmberg, Sören och Weibull, Lennart. SOM-institutet.

Roclawski, Kristofer. *Why we join – A comparative study of the participation of senior citizens in voluntary associations in Zabrowo, Poland and Ryssby, Sweden*. Opublicerad masteruppsats.

Ryen, Anne. 2004. *Kvalitativ intervju – från vetenskapsteori till fältstudier*. Liber.

Statistiska centralbyrån 2003, rapport nr 98. *Levnadsförhållanden i Sverige. Föreningslivet i Sverige – välfärd, socialt kapital, demokratiskola*. Författare: Vogel, Joachim; Amnå, Erik; Munck, Ingrid och Häll, Lars.

SOU 2008:56. Landsbygdsdepartementet. *Mångfald som möjlighet – årgärder för ökad integration på landsbygden*.

Westin, Charles i Ds 2004:48, s 201-231. *Mångfald, nationell identitet och samhörighet i Föreningsliv, makt och integration. Om föreställda identiteter i politik, forskning, media och vardag*. Rapport från Integrationspolitiska maktutredningens forskningsprogram.

Internet

Arbetsförmedlingens verksamhetsbeskrivning av etablering av nyanlända.

URL: www.arbetsformedlingen.se/Om-oss/Var-verksamhet/Samarbete/Etablering-av-nyanlanda.html

Befolkning i tätorter 1960-2010 , *Statistiska Centralbyrån*.

Bjursås:

URL:<http://www.bjursas.se/>

Grycksbo:

URL:<http://grycksbo.org/>

<http://www.grycksbogille.se/>

Sunborn:

URL:<http://www.sundborn.com/>

<http://www.clg.se/sundborn.aspx>

<http://sundborn.mildmedia.se/>

Svärdsjö:

URL:<http://svardsjo.com/>

Citat från avsnittet ”Integration”:

URL:<https://www.flashback.org/t1205442p49>

URL:<http://meritwager.wordpress.com/2010/09/28/om-det-inte-finns-nagon-svensk-kultur-vad-ar-det-da-invandrare-ska-integreras-i/>